

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2024 województwo wielkopolskie
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmioty:</i>	Język białoruski Język ukraiński Język kaszubski
<i>Poziomy:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Terminy egzaminów:</i>	20 maja 2024 r. – poziom rozszerzony język białoruski język ukraiński 8 maja 2024 r. – język kaszubski
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	20 września 2024 r.

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Danuta Pioch (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)
Monika Sydor (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

Redakcja

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Andrzej Kaptur (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Opracowanie dla województwa wielkopolskiego

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Przemysław Mróz
Anna Sperling

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04
e-mail: sekretariat@cke.gov.pl
www.cke.gov.pl

Spis treści

I.	JĘZYK BIAŁORUSKI	4
	Poziom rozszerzony	4
1.	Dane dotyczące populacji zdających.....	4
2.	Przebieg egzaminu	5
3.	Podstawowe dane statystyczne	6
II.	JĘZYK UKRAIŃSKI	7
	Poziom rozszerzony	7
4.	Opis arkusza	7
5.	Dane dotyczące populacji zdających.....	8
6.	Przebieg egzaminu	9
7.	Podstawowe dane statystyczne	10
	Komentarz.....	13
III.	JĘZYK KASZUBSKI	21
	Poziom rozszerzony.....	21
1.	Opis arkusza	21
2.	Dane dotyczące populacji zdających	22
3.	Przebieg egzaminu.....	23
4.	Podstawowe dane statystyczne	24
	Komentarz.....	27
	Wnioski i rekomendacje	39

Język białoruski. Poziom rozszerzony

W tym roku szkolnym do egzaminu przystąpiły dwie osoby, 31 osób to laureaci i finaliści olimpiady z języka białoruskiego, którzy byli zwolnieni z egzaminu maturalnego i na świadectwie mają wpisany wynik maksymalny.

W województwie wielkopolskim do egzaminu z języka białoruskiego na poziomie rozszerzonym przystąpiła 1 zdająca.

Dane dotyczące populacji zdających w województwie wielkopolskim

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		1
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	1
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	1
	mężczyźni	0
	bez dysleksji rozwojowej	1
	z dysleksją rozwojową	0
Obywatele Ukrainy¹		0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 167, z późn. zm.

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		20 maja 2024	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		210 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		1	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		0	

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750).

Podstawowe dane statystyczne

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	1	–	–	–	–	–	–
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	1	–	–	–	–	–	–
z techników	–	–	–	–	–	–	–

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających

Język ukraiński. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka ukraińskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.³

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów.

Temat 1.: *У чому полягає сила слова? Розглянь проблему на основі порівняльного аналізу віршів Лесі Українки Слово, чому ти не твердая криця і Олександра Олеся О слово рідне! Орле скутий!..*

Temat 2.: *Яку роль у художньому творі може відігравати образ минулого? Розглянь питання, покликаючись на наведений нижче текст і вибрані твори української літератури.*

Wypracowanie powinno zawierać minimum 350 słów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 35 punktów.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Dane dotyczące populacji zdających w województwie wielkopolskim

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		5
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	1
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	3
	ze szkół publicznych	4
	ze szkół niepublicznych	1
	kobiety	4
	mężczyźni	1
	bez dysleksji rozwojowej	5
	z dysleksją rozwojową	0
Obywatele Ukrainy⁴		0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

⁴ Dz.U. z 2024 r. poz. 167, z późn. zm.

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		20 maja 2024	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		210 minut	
Liczba szkół		5	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ⁵ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		0	

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750).

Podstawowe dane statystyczne – dot. województwa wielkopolskiego

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	5	–	–	–	–	68,60	–
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	3	–	–	–	–	53,33	–
z techników	2	–	–	–	–	91,50	–

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań – dot. wszystkich zdających w kraju

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ ORAZ WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

Część 3. Wypracowanie			
Wymagania egzaminacyjne 2024			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, topoty charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związki poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielny wypowiedź argumentacyjną.	100

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie [...]; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...]; 3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego (poziom rozszerzony); 4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich (poziom rozszerzony).	64
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	78

Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	86
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	86
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	51
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	49
Poprawność interpunkcyjna			56

Komentarz – na podstawie wyników wszystkich zdających w kraju

Analiza jakościowa zadań

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym⁶

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym (minimum 350 słów), umiejętność czytania tekstów literackich i nieliterackich, ich analizę i syntezę w kontekście historyczno- lub teoretycznoliterackim oraz kulturowym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w toku tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej.

Temat pierwszy to analiza porównawcza wierszy: *Слово, чому ти не твердая криця*, autorka – Лесія Українка i *О слово рідне! Орле скутий!..* – Олександр Олесь ze wskazanym problemem, dotyczącym siły słowa. W celu przedstawienia wieloaspektowej argumentacji zdający powinien zrozumieć sens utworów, funkcjonalnie wykorzystać konteksty (w tym historyczny i biograficzny) konieczne do poprawnej ich interpretacji oraz dokonać funkcjonalnej analizy środków stylistycznych generujących sensy obu wierszy.

Temat drugi, to wypowiedź argumentacyjna dotycząca funkcji obrazów przeszłości w utworze literackim w odniesieniu do tekstu *Гене́за історичного роману в українському літературознавстві як однієї із модифікацій жанру* (autorka Юлія Мельнікова) oraz dwóch wybranych utworów z literatury ukraińskiej. Zdający powinien zrozumieć załączony tekst. W uzasadnieniu powinien przedstawić bogatą argumentację, wykorzystując treść załączonego tekstu oraz minimum dwóch utworów z literatury ukraińskiej, w których jest analogiczny problem, związany z funkcją obrazów przeszłości w dziele literackim.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, to zostało ono zrealizowane przez wszystkich zdających.

Natomiast poziom wykonania w kryterium drugim, czyli *Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)*, wyniósł 64%. Kryterium *Kompozycja wypowiedzi* zostało wykonane odpowiednio na poziomach: struktura – 78%, spójność – 86%, styl – 86%.

Kryterium *Język wypowiedzi* zostało natomiast wykonane odpowiednio na poziomach: zakres i poprawność środków językowych – 51%, poprawność ortograficzna – 49%, poprawność interpunkcyjna – 56%.

Тема 1.

У чому полягає сила слова? Розглянь проблему на основі порівняльного аналізу віршів Лесі Українки *Слово, чому ти не твердая криця* і Олександра Олесь *О слово рідне! Орле скутий!..*

Poniżej przykład wypracowania, w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację wszystkich kryteriów.

⁶ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Przykład 1.

Рідна мова завжди була важливою темою для письменників. Слова, які вони писали, були чимось більшим, ніж просто рядками на папері. Вони мали велику силу, яка могла визволити Україну. Письменники вважали, що слово несе в собі ~~матерію~~ культуру і історію, тому вони дуже цінували українську мову. Пешу важливості і сили рідного слова розглядають у своїй поезії Лєся Українка і Олександр Олесь. Лєся Українка, у своєму вірші „Слово, чому ти не твердая криця“, порівнює мову до зброї, яку вона не може використати. ~~Вона~~ Письмениця була хвора на туберкульоз. ~~Тому~~ Прикута до ліжка, єдине, що вона могла робити – це писати вірші. Лєся Українка вірила, що в вправних руках її братів та

gra

нащадків її слова будуть мати велику силу і зможуть звільнити Україну. З цієї причини вока була готова використати всі свої сили на те, щоб її слово було якнайміцнішою зброєю проти катів її народу.

Можна зауважити яку велику силу меса Українка дала в рідному слові. Для неї це була остання надія на краще майбутнє для її нащадків.

Тематику цінності і сили слова також розглядає Олександр Опесь у своєму вірші «О слово рідне! Орле скутий!». Письменник використовує багато порівнянь і епитетів, щоб описати всю красу рідної мови. Порівнюючи слово до грошу батьків, він хоче показати яким потужним воно є

Олександр Опесь боюється, що рідке
слово витратить свого силу, якщо
про нього задумують наступні покоління.
Мабуть, саме тому він хоче, щоб
якнайбільше людей подивилося красу
української мови, порівнюючи її до
сонця, яке має освітлювати його рідний край
~~Україна~~ ~~на~~ ~~своє~~ ~~рідних~~ ~~пейзажів~~.

Олександр Опесь бачить силу слова в
її красі і хоче, щоб інші теж
це зрозуміли.

Порівнюючи обидва вірша, можна
побачити, що для обох письменників
рідке слово мало потужну силу і
неймовірну красу. У Лесе Українка і

Олександр Опесь зверталися до слова
як до живої істоти, що підтверджує,
що для них воно було чимось
незвичним і важливим. ~~Важко~~ ~~важко~~

Письменники вірили, що за допомогою
своєї творчості вони зможуть

a

показати наступним поколінням,
як сильним і гарним може бути
українська мова. Вони хотіли
зачепити в пащацях любов до
рідного слова.

~~Висновок~~ ~~висновок~~

Як висновок, ми можемо сказати,
що слово справді має велику силу,
яка здатна поєднати народ. У часи
війни це стало ще більш помітно.
Коли ми використовуємо нашу рідну,
українську мову, ми не тільки
підкреслюємо нашу національність.
Своїми словами ми шануємо
культуру і історію наших пращурів,
які мріяли, щоб в сучасній Україні
заговорили рідною солов'їною мовою і
слово це мало все більшу силу.

Тема 2. (0–35)

Яку роль у художньому творі може відігравати образ минулого? Розглянь питання, покликаючись на наведений нижче текст і вибрані твори української літератури.

Przykład 2.

Poniżej przykład wypracowania, w którym realizacja kryterium *KLiK* została oceniona na 12 punktów ponieważ zdający dwa utwory wykorzystał w pełni funkcjonalnie, a trzeci – częściowo funkcjonalnie, popełnił 4 błędy językowe, co obniżyło punktację w kryterium *Zakres i poprawność środków językowych* do 6 punktów, natomiast w pozostałych kryteriach oceny wypracowania otrzymał maksymalną liczbę punktów.

Минуле є невідомою частиною нашого життя.
Кожний день, який ми проживаємо, має нашим ми-
нущим. Як і в житті так і художніх творах минуле має
певний вплив і ~~має~~ певну роль.
Юлія Мельникова у своєму тексті «Тенета історичного
роману в українському літературознавстві як однієї
із модернізацій «жанру» порушує ~~жваву~~ тему ролі
минулого. Згідно з цим текстом ~~два літературознавці~~
цілком давньої ~~літератури~~ літератури було показання
походження народу, як початковий у літописях Київської
Русі. Записані предками текстами мали донести інфор-
мацію про важливі події нащадкам, щоб ті, знаючи
свою історію, не повторювали давніх помилок. Авторка
~~не~~ показуючи слова С. Зюдіна, підкреслює, що минуле
в історичних романах ~~відіграє~~ стає в центрі
ті події, котрі вплинули на землі життя
навіть цілих народів.
Іван Котляревський користується з відомою ~~тематикою~~

Język kaszubski. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka kaszubskiego jako języka regionalnego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.⁷

Egzamin z języka kaszubskiego polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów.

Temat 1.: *Pòkòleniowò spòdkòwizna i ji òbrôz w lëteraturze. Zinterpretuj zagadnienie. W rozwòzaniach òdwòtj sã do dokazów Syn òkrãtnika Mariana Selina i Dorada na drogã Tòmka Fòpczi.*

Temat 2.: *Òbrazë ùszlotë w lëteraturze. Rozważë zagadnienie, òdwòtiwającë sã do załączonégò tekstu i wëbrónégò dokazu z kaszëbsczl lëteraturë.*

Wypracowanie powinno zawierać minimum 350 słów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa regionalnego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 35 punktów.

⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Dane dotyczące populacji zdających w województwie wielkopolskim

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		1
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	1
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	0
	mężczyźni	1
	bez dysleksji rozwojowej	1
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		8 maja 2024	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		210 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		1	
Liczba obserwatorów ⁸ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)		0	

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	1	–	–	–	–	–	–
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	1	–	–	–	–	–	–
z techników	–	–	–	–	–	–	–

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań – dot. wszystkich zdających w kraju

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wypracowanie			
Wymagania egzaminacyjne 2024			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa [...] - regionalnego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, topoty charakterystyczne dla literatury kaszubskiej; 3) rozumie kontekst kulturowy poznawanych utworów literackich. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 4) rozpoznaje podstawowe motywy i topoty. 2. Pisanie. Zdający: 4) tworzy własny tekst, stosując adekwatną do tematu formę wypowiedzi.	68

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy; 2) rozpoznaje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu i określa ich funkcje; 3) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego; 4) rozpoznaje podstawowe motywy i toposy (np. ojczyzny, poety, matki, ziemi, wędrowni, inne) oraz ich funkcje w utworze; 5) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 6) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, biograficzny; 7) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.	34
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej (poziom rozszerzony); 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie) (poziom rozszerzony); 5) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje zawarte w tekście; 2) tworzy tekst własny, stosując adekwatną do tematu formę wypowiedzi; 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie) (poziom rozszerzony); 5) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	26
Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie) (poziom rozszerzony).	28

Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. 1) posługuje się literacką odmianą języka w piśmie; 4) stosuje zasady etyki i etykiety językowej.	29
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	1. Gramatyka. Zdający: 1) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji. 3. Komunikacja językowa i kultura języka. 1) posługuje się literacką odmianą języka w piśmie; 4) stosuje zasady etyki i etykiety językowej.	0
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	1. Gramatyka. Zdający: 1) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji.	0
Poprawność interpunkcyjna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	1. Gramatyka. Zdający: 1) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji.	19

Komentarz – na podstawie wyników wszystkich zdających w kraju

Analiza jakościowa zadań

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu⁴

Do matury w Formule 2023 przystąpiło w kraju 31 maturzystów. Większość zdających wybrała temat pierwszy (interpretacja porównawcza wierszy o motywie spuścizny pokoleniowej w literaturze), temat drugi wybrały dwie osoby (obrazy przeszłości w literaturze).

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku kaszubskim, umiejętność czytania tekstów literackich i nieliterackich, ich analizowania i syntetyzowania w kontekście historycznym oraz kulturowym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w procesie tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej.

Część prac wpłynęła z placówek, w których język kaszubski nie jest nauczany w szkole. W pracach tych występował wąski zakres środków językowych oraz duża liczba błędów językowych uniemożliwiająca poprawną realizację tematu, a tym samym uzyskanie wysokiej punktacji w poszczególnych kryteriach wypracowania.

Temat pierwszy, to analiza porównawcza wierszy *Syn òkrãtnika* Mariana Selina i *Dorada na drogã* Tómk Fópcki poświęconym różnym koncepcjom spuścizny pokoleniowej. Aby skomponować wypowiedź argumentacyjną zdający powinien zrozumieć sens utworów, następnie dokonać ich analizy i porównania. Dla pogłębienia uzasadnienia tez interpretacyjnych powinien funkcjonalnie wykorzystać konteksty: historyczny, biograficzny, czy kulturowy.

Temat drugi to wypowiedź argumentacyjna w związku z tematem, jak w utworach literackich przedstawiana jest przeszłość. Do tematu dołączony był tekst *Czas żniwów*, którego autorem jest Grégór Schramke.

Zdający powinien zrozumieć załączony tekst, zinterpretować jego główne problemy oraz w toku argumentacyjnym przedstawić inny utwór z literatury kaszubskiej nawiązujący do tez zawartych w tekście.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, to zostało ono zrealizowane przez większość zdających (poziom wykonania 68%). Natomiast kryterium drugie, czyli *Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)*, zostało zrealizowane przez zdających na poziomie 34%, kryterium *Kompozycja wypowiedzi* natomiast na poziomach: struktura – 26%, spójność – 28%, styl – 29%. Żaden maturzysta nie otrzymał maksymalnej liczby punktów w obszarze zakres i poprawność środków językowych oraz poprawność ortograficzna, jeśli chodzi o poprawność interpunkcyjną – 19%.

⁴ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu rozszerzonego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Temat 1.

**Pòkòleniowô spòdkòwizna i ji obrôz w lèteraturze. Zinterpretuj zagadnienie.
W rozwòżaniach òdwòlôj sã do dokazów *Syn òkrãtnika* Mariana Selina i *Dorada na drogã* Tómkã Fópcki.**

W większości prac oba utwory zostały porównane w pełni funkcjonalnie. Niewielu zdających jednak, realizując temat 1. zanalizowało zastosowane w wierszach środki artystyczne oraz omówiło ich rolę w utworach. Były jednak prace, w których zdający dokonali funkcjonalnej analizy i w kryterium *KLiK* otrzymali maksymalną liczbę punktów – przykład 1.

Przykład 1.

Jak wielki cześć znany na całej świat insydreca,
 Albert Camus: „W cześć miary ~~zasług~~ ~~zasług~~ za-
~~stug~~ stugije na zdierawanie niż na niezgarã”.
 To właśnie ~~zdierawanie~~ co w cześć miary ~~drzewo drzew~~
 drzewije je ~~pi~~ snôia, cześć narzãj jstnienie. Poko-
 leniã spadliãznã je òd zawsze je wiãc ~~pi~~ pãsznym
 orãz wiãzãtã, a nawetka ~~zãszãj~~ miãkãzãcã, mo-
 tiãem wystãpiãzãcã w literaturze ~~pi~~ kariãbsã,
 pãlsã i pã prãwãdzã talãzã swãtã. Obejmijã õã
 bõniã tãmatã mitã xpãntãzãniã gnãsnã x ~~to~~
 jãwãntã ~~pi~~ jãdnotã, jej plãcem w sãniãcã wãznã-
 czãnym prãzã wãzãszãniã generãcã, mitã, do
 tabãzãznã, x ~~Kãdka mãmiã wprãwãdzã tãwã tãstã~~
 jãzãkã, kulturã, zwãkã, spãdliãznã ~~wãrtãotã~~
 wãrtãotãw moralnãch... Kãdka mãmiã ~~prãtãdã~~ ~~roz-~~
~~mãjãtã~~ ~~prãtãdã~~ ^w ~~prãtãdã~~ rozmãjãtãch ~~õã~~ ~~õãtãch~~ ~~õãtãch~~
 w literaturze. Chãcã Hieronim Dãrdãwstrã, chãtãem
 w swãjãch ~~tãstã~~ ~~õtãwãrãch~~ ^{jãkã nã prãtãdã} ~~tãstãch~~ jãtã „Hymn Kariãbsã”

i zostać „okrutnikiem”. Na początku swojego utworu
 mówi o tym, że może go wsta („Kiedy może mi
 miotło na dzieńki swoje”). Mówi więc o personifikacji ~~ab~~
 Osoba liryczna przybliża nam swoje losy i historię
 historii rodziny. Mierzą blisko matki i bardzo chce wzięcia,
 matka żegna swoim dzieć. Mówi, że z każdym z wami
 odchodzą z domu i z każdym tam wracają. Mówi
 sobie, że je na matkę, która miotło nim ^{waga} ~~marzy~~ o wam
 w tym celu używa słów: „[Okrutnie] Tak widać biega ~~of~~
~~poziwie swata straci~~ przez scenę matki; E je
 z nim w myślach, e we swej dierch biega ^{niem}
 Odyseusz do swej Hani. Odwołuje się do historii swojej
 rodziny, mówiąc, że stara i jej tej biele z okrutnikiem,
 matka je mu do nich jasno, drukiem po nich
~~mitote~~ mitote do matki, a na koniec zwraca się do
 swojej matki, który oszczędny, że ciędes parowały
 z wami, na stare lata, na wdór pradziwów, bō:
 „choć wszędzie je dobre, domem le je rój. Postara
 pchniętu króć się pokonyje nam, że pokolewno
 spódkowem to tlecie wamora miewatembie, mitota

Temat 2.

Òbrzãž ùszlòtë w lëteraturze. Rozwãžã zagãdnienié, òdwòliwajãcë sã do załączonégò tekstu i wëbrónégò dokazu z kaszëbsczë lëteraturë.

Wybierajãcy temat 2. nie odnosili siã do innych obrazów przeszłości, traktujãc wãsko temat i wiãzãc jego realizacjã tylko z załączonym tekstem mówiącym o zwyczajach podczas okresu žniw.

Zdajãcy wykazali siã znajomosciã lektur, do których siã odwoływali. W żadnej z prac nie pojawiały siã pomyłki w imionach czy nazwiskach postaci, postaciom tym nie zostały nadane cechy im niewłaściwe oraz właściwie zostały przywołane pojęcia i terminologia historycznoliteracka czy teoretycznoliteracka.

W większości prac zakres środków językowych był zadowalający lub wąski. Najwięcej błędów językowych pojawiało się w obszarze leksyki (wyróżnie widoczne były braki w swobodnym posługiwaniu się słownictwem kaszubskim). Często pojawiały się w pracach nieodpowiednio dobrane słowa (zdajãcy używali słów o innych niż zamierzone znaczeniach), polonizmy, kolokwializmy. Drugim pod względem liczebności obszarem generującym błędy językowe była fleksja. Zdajãcy często stosowali nieodpowiednie końcówki fleksyjne, co skłania do refleksji, że należy położyć szczególny nacisk na kształcenie w zakresie gramatyki języka kaszubskiego. Brak umiejętności zastosowania reguł gramatycznych oraz nieznanomość zasobów leksykalnych kaszubszczyzny uniemożliwiały pełną i swobodną realizację tematu.

Były też przykłady realizacji tematów, w których wystąpiła zróżnicowana składnia (zdania pojedyncze, złożone, a nawet wielokrotnie złożone, czasami pojawiały się też równoważniki zdania, imiesłowowe równoważniki zdania, użyta została strona bierna) – przykład 2. Poniższe wypracowanie zostało ocenione wysoko także w kryterium *KLik*.

Przykład 2.

..... Tak to ju u zecm je, ze starchnota
..... pnehôdô chùtca nile bësmë tegò chëlë.
..... Cùoniek sã rochy, tej jidie do sukôtë, do
..... robôtë i ~~mu~~ ^{u tim} mù lëno ~~zastôwô~~ ^{zastôwô} sã legnoc ~~na~~
..... stôni ~~zofie~~ ^{zofie} ë môhic rsianc.
..... Ale to, czegò òn sã naucit za iecë, to je
..... jegò. Terôzka òn mōie shôjô, wratôc pnekôrac
..... młodémù ~~zastôwô~~ ^{pökoleniu} Sòm doch tãj dostôit u
..... spãdkôchunie ~~u mianu~~ ^{u mianu} wiôldu pökładë mōdroscë

..... i ~~.....~~ bez ti. niéché. guššno. bë. ~~sa~~ so.....
 .. radě. nie. dôt. ~~..~~ Na. dokázanie, ze. pôkoleniowô
 .. spôdkôuzna. je. wôina. ~~neog~~ .. u. ohejach. lëdu, ..
 .. wiele. pisônôu. i. piétou. ~~.....~~ ukôzawo
 .. tem. motu. u. suôji. lëterature. Jednima. z
 .. nich. bële. Marian. Selin. i. Tômk. Fôpka.
 ..... Za. cím. môina. barzi. testnic. jak. za
 seémôtem. môna, môtskôz. brôz
~~.....~~ abô. téz. ....
~~.....~~ ^{kôlchanim} ~~.....~~ ^{waôôu?} ~~.....~~ ^{ô. tim} ~~.....~~ ^{pisze} ~~.....~~
 Marian. Selin. u. suôji. wiéncë. "Syn. ôkôznika"
~~.....~~ .....?
 Podmiot. linyany. ~~.....~~ sã. ô. tim, ~~.....~~ æ.
 .. æ. shtërk. bôôre. ~~.....~~ sã. ~~.....~~ æ. suôjô.
 .. chëcu. u. rëbaccu. ~~.....~~ è. ~~.....~~ sã. u. mône, ..
~~.....~~ To. pragnienie. rëszeniégô. ~~.....~~ u. ....
 .. ~~.....~~ mône. ~~.....~~ ^{u. nim} ~~.....~~ nasôstô.
 .. Miôta. do. dnifonaniégô. ô. n. dostôit. pô. suôjim
 .. tatkô, dnterën. z. kôlëji. dostôit. jã. u. spôsôbie
 .. ~~.....~~ ^{suôjigô} ~~.....~~ ô. ôca. .. Tak. téz. u. ti. rochënie.
 .. ~~.....~~ sã. pôkoleniowô. spôdkôuzna,
 .. dntërno. je. ~~.....~~ do. ~~.....~~ swiata.

.. bądżc. òkrãtnika.
 ..... Ku ronce, mōne nie je blōs. Hōżny.
 .. lēno... dlō ~~o~~ osobē mōhōcy. H. wiēncē.
~~W~~ Ōno bēto, jes i bādze būchuz ~~kanēbscē~~ ^{kanēbscē kōjne.}
 Pnēstojs. ō tim chācbē kanēbscē pieśnie, taui
 jak... „Hej, mōne, mōne” abò „Szēmōt” H.
 .. dntēnym spiechōmē - „Mōne z rōdnō zemiō spnēgiē
 .. gōtābōk, H. serca ^{naji} ~~nie~~ Hlegiē. Niech dēch gōs
 .. thōi... sã ^{roinōsō} ~~nie~~, nas kasiebōm lepsu ^{spōsō} ~~nie~~.
 ..... Dokōz, dntēren napisōi. Tōmk Fōpka
 .. ō nartie... „Dorada na dragã”, ~~to~~
 .. kōlejny... pnēktōd... stamōhōcy... òbrōz... pōkoleniōw
 .. spōdkōhōznē... Autor ~~nie~~ napisōi gō z
 .. perspektiue... ōjca... dōjaczegō radē suōjimō syntkōi:
 .. Chce... ōn... gō pnēōrēc... ō tim, ze... * stegna
 .. ^{ledczegō} ~~nie~~ zēcē, je ~~nie~~ nie rōz dragō. Ciãsto
 .. biuō tak, ze... cūōwieh... nie... uie... gōhe... mō jic
 .. i... jaui... ~~nie~~ uierēnk... mō ~~nie~~ òbrōc... Do tego
 .. Hsretcziegō dochōdō... tēi... sprawa... ò paunegō
 .. losu, dntēren... lubi... zasēpōuac... nas... pniknima...

..... niespõdrainoscama ..... ^{tauma jak biõda} ~~.....~~ Tak õ to ojc dõwõ
 dreckõ "spõdkõhina" ..... ~~.....~~ põrã ..... dobrih rad .....
 ..... 2 õbu dokõrdõu jarno je. widet, ze .....
 ..... lãdre ..... wiedzno ~~.....~~ dzelã i hcyg .....
 ..... dzelã sã ..... romajitima ..... spõdkõhina ..... mõina .....
 ..... to ..... ðb ..... ðrdetec nie ..... dõcht le ..... w ..... literaturne, ...
 ..... ale ..... w ..... dõsdrõhõhõch ..... czasach, ... ciej ze ..... tak .....
 ..... wiele ..... "Remõsõhõch ..... dreszõu" ..... stõrõ sã ..... õstauic .....
 ..... tãli ..... kulturõhõch ..... skõrbõu ..... Hermã ..... na ..... to .....
 ..... dhõbã ..... Heronikã ..... Karthals ..... i ..... Dammokã ..... Kuidhõnskõ, ...
 ..... ~~.....~~ Tõmkã ..... Fõpke ..... czã ..... Jenõgõ ..... Stadwascrõgõ, ...
 ..... a ..... pnedã ..... usiãtãim ..... nasõch ..... sukõlmõch, ... na ..... pñõmia .....
 ..... Katamynã ..... Bõtõuskõ, ... Wandã ..... ten ..... Cedruskõ ..... i .....
 ..... Danutã ..... Piodh ..... To ..... guõsno ..... hi ..... lãõhe .....
 ..... õstõhõajõ ..... nõhõksõ ..... datõnk ..... ^{ispõdkõhina} .....
 ..... mTadõch ..... Kasrõbõu .....

W większości prac zachowana była spójność wypowiedzi zarówno wewnątrz zdań, jak również między zdaniami. Zdarzały się natomiast logiczne niekonsekwencje w obrębie poszczególnych części wypracowania lub poprzedzających akapitów.

We wszystkich pracach styl wypowiedzi był stosowny. Zdający konsekwentnie posługiwali się jednym, wybranym stylem, nie mieszały różnych stylów wypowiedzi, nie było też w pracach słownictwa charakterystycznego dla stylu potocznego.

Wnioski i rekomendacje

1. Analiza rozwiązań zadań w teście językowym potwierdza obserwacje z lat poprzednich, że sporo kłopotów sprawia zdającym dostrzeganie i nazywanie cech językowych tekstu oraz analiza budowy struktury tekstu, czyli należy doskonalić świadomy odbioru treści ukazujących się w różnych źródłach informacji.
2. Większość zdających potrafi określić/wybrać styl tekstu, ma jednak problem z nazwaniem jego cech.
3. Niską punktację otrzymują zdający za zadania dotyczące znajomości zasobów leksykalnych języków ojczystych, czyli za zadania polegające na dobieraniu synonimów, antonimów do słów należących do języka literackiego.
4. Części zdających sprawia trudność sformułowanie argumentu wobec podanej w zadaniu tezy, czyli skomponowanie krótkiej, pełnej pod względem treściowym, jednak zwartej informacji. Należy ćwiczyć umiejętności formułowania jednoznacznej, przejrzystej wypowiedzi bez skrótów myślowych, ale także bez dygresji.
5. Po analizie wyników zadań zawartych w testach ze znajomości lektur i kontekstów z białoruskiego i ukraińskiego można stwierdzić, że znajomość tematyki podstawowych lektur jest zadowalająca.
6. Podobnie jak w roku ubiegłym kłopot zdającym sprawiły zadania, w których należało powiązać cechy charakterystyczne dla danej epoki/konwencji z konkretnym utworem literackim, czyli należy doskonalić kontekstową interpretację utworów.
7. Zdający dobrze radzą sobie z rozpoznawaniem gatunków utworów, czy typu liryki, ale problem stanowi sformułowanie (na przykładzie załączonego fragmentu tekstu) cech gatunkowych lub określenie cech danego typu liryki. Poetyka gatunków warunkuje w utworach prozatorskich np. typ bohatera, narracji, przestrzeni. W toku nauki szkolnej można zatem ćwiczyć formułowanie cech gatunkowych, odnajdowanie cech właściwych dla danego typu liryki w konkretnych utworach literackich.
8. Analiza prac egzaminacyjnych na obu poziomach pod kątem poprawności języka, zasobu leksyki, sposobu ujęcia tematu również nasuwa kilka wniosków. Podobnie jak w latach poprzednich dla części maturzystów skomponowanie wypowiedzi pisemnej poprawnej pod względem językowym to trudne wyzwanie. W ocenie wypracowań najczęściej punktów tracą zdający właśnie w zakresie poprawności językowej i poprawności zapisu. Konieczne jest zatem pogłębianie znajomości zasobów leksykalnych poszczególnych języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego, ponieważ ograniczone kompetencje w tym zakresie skutkują brakiem możliwości skonstruowania pogłębionego toku argumentacyjnego i napisania wypracowania maturalnego na wysoką liczbę punktów.